

برهمکنش اثرات پایه و پیوندک در تعیین اندازه درخت، موفقیت پیوند،
استقرار اولیه، ویژگیهای رویشی و کارایی جذب عناصر غذایی در برخی از
ارقام گلابی آسیایی (*Pyrus serotina* Rehd)

خوش‌قلب، حسن^۱، کاظم ارزانی^۲ و قاسم کریم زاده^۳

۱ و ۲ به ترتیب دانشجوی دوره دکترا و استادیار گروه باغبانی دانشگاه تربیت مدرس^۳
استادیار گروه اصلاح نباتات دانشگاه تربیت مدرس

در این پژوهش تأثیر پایه‌های بذری گلابی اروپایی (*Pyrus communis* L.) روی اندازه درخت، سطح مقطع تنه، استقرار، مواد معدنی برگها و دیگر خصوصیات رویشی تعداد از ارقام گلابی آسیایی (*Pyrus serotian* Rehd.) مورد ارزیابی قرار گرفت. این تحقیق با استفاده از ۹ رقم گلابی آسیایی به نامهای 6`KS، 7`KS، 8`KS، 9`KS، 10`KS، 11`KS، 12`KS، 13`KS، 14`KS و یک رقم گلابی محل شاه میوه (شاهد) در فصول زراعی سالهای ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ در دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس (تهران) انجام گرفت. به منظور ارزیابی برهمکنش اثرات پایه و پیوندک روی استقرار درختان برخی از خصوصیات رویشی و فیزیولوژیکی درختان پیوند شده در طول ۲ فصل رویشی کامل (۱۳۷۹ و ۱۳۸۰) مورد ارزیابی قرار گرفتند. نتایج نشان داد بیش از ۸۰٪ از پیوندها در سال اولیه موفق بوده‌اند. برشهای میکروسکوپی از محل پیوند در ۲ و ۴ هفته پس از عمل پیوند مشخص نمود تشکیل توده کالوس (بافت پینه) در تمام ارقام مناسب بوده است. در فصل دوم فقط ۱۰٪ از نهالهای پیوندی از بین رفتند و بقای نهالها در سال دوم بین ارقام اختلاف معنی‌دای را نشان نداد. در فصل اول رشد ارقام از نظر طول رشد شاخه، سطح و تعداد برگ، سطح مقطع تنه، نتایج متفاوت و معنی‌داری را نشان دادند. ارقام شاه میوه، 7`KS و 11`KS بالاترین طول شاخه، سطح مقطع تنه، تعداد و سطح برگ را در فصل اول رشد دارا بودند. با این وجود در پایان فصل دوم رشد رقم 8`KS بالاترین طول رشد و ارقام شاهد و 14`KS پایین‌ترین طول رشد را دارا بودند. رقم شاه میوه در پایان سال اول رشد بالاترین مقدار رشد تجمعی، رشد نسبی و رشد خالص را دارا بود و در بین ارقام آسیایی از نظر این صفات اختلاف معنی‌داری وجود نداشت و ارقام آسیایی استقرار مناسبی روی پایه‌های اروپایی داشتند. غلظت عناصر غذایی شامل ازت، فسفر، پتاسیم، منیزیم، روی و منگنز در ارقام

مختلف تفاوت معنی‌داری را نشان داد. بیشترین غلظت ازت، فسفر و پتاسیم در ارقام 9 KS، 12 KS و 6 KS و کمترین غلظت این عناصر در ارقام شاه میوه و 7 KS مشاهده شد. غلظت کلسیم و منیزیم در رقم شاه میوه کمترین مقدار و غلظت منگنز در این رقم بیشتری مقدار بود.